

La tria

per Andreu Loncà

ESTELLÉS

Edicions 3i4 ha començat la nova edició de l'*Obra Completa* de Vicent Andrés Estellés, poeta valencià, poeta d'esquerres, el poeta més whitmanià que ha escrit en català. Aquesta nova edició l'apadrinen els professors Ferran Carbó i Josep Murgades. La primera s'edità en 1972 –nosaltres, els estudiants de filologia de l'Estudi General, el compràrem i llegírem deu anys després a les desaparegudes llibreries L'Ereta i Urriza. Aquella edició presentava un pròleg d'un altre escriptor que va canviar la nostra manera de percebre la literatura: Joan Fuster. Ens sorprenia per la manera d'escriure –molt més desinhibida–; i de pensar –fora de l'òrbita espanyola, encallada en la generació del 98 o rodant com una sínia al voltant de Gil de Biedma– i lluny de les posicions noucentistes clàssiques: la seua experiència personal s'assemblava prou a la nostra. Va ser una descoberta enlluernadora. El nou pròleg de Ferran Carbó no té la grapa ni la gràcia del de Joan Fuster. Els professors universitaris d'ara han tingut la vida massa regalada. Fuster va haver de combatre contra la caverna franquista. *Mutatis mutandis*, el Joan Fuster, de Sueca, era més a prop de Josep Lladonosa, tret que Lladonosa es dedicà més intensament a la història que no pas a la poesia. Així, doncs, Ferran Carbó ha escrit un pròleg insípid, reescalfat i trist. Res de la lluminosa precisió de Fuster. Tanmateix, la nova *Obra Completa* d'Estellés és editada amb criteris més científics. S'hi poden llegir els seus primers llibres escrits encara durant la postguerra i el franquisme, i s'hi pot resseguir les pàgines esbojarrades i belles de, per exemple, *L'Hotel París*, llibre que em consta que fascinà el jove Miquel Pueyo i tants d'altres. No puc avaluar la impressió que deixà la lectura d'Estellés en aquella generació que sorgí després del franquisme, però tinc la intuïció que ens influí més del que reconeixem. Sobretot en un concepte que em resulta difícil d'acotar: la llibertat expressiva, l'expressió súbita de les passions, el retrat líric d'un món que ja anava cap a l'oblit. En aquest sentit, les fotografies de Ramon Colom, ara redescobertes, poden donar una indicació dels temes i les formes que, entre moltes altres coses, Estellés iniciava en català.

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS.

Títol: Obra Completa I

Editorial: 3i4 (València)

Edició: Ferran Carbó i Josep Murgades.